

Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien välinen tulossopimus vuodelle 2025

Sisällys

1 Hallitusohjelman toimeenpano ja strategiset linjaukset3

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....4

3 Tulostavoitteet5

4 Voimavarojen hallinta12

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset.....16

1 Hallitusohjelman toimeenpano ja strategiset linjaukset

Petteri Orpon hallituksen ohjelman ([Valtioneuvoston julkaisu 2023:58](#)) mukaan Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpinä päämäärinä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Naton jäsenmaana Suomi ylläpitää vahvaa kansallista puolustuskykyä kaikissa olosuhteissa sekä varautuu vastaanottamaan apua liittolaisiltaan sekä antamaan apua ja tukemaan muita Nato-jäsenmaita velvollisuuksiensa mukaisesti.

Suomen puolustus perustuu vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn osana liittokunnan yhteistä pelotetta ja puolustusta. Hallitusohjelman mukaan Suomi osallistuu täysimääräisesti Naton kaikkeen toimintaan ilman ennakkorajoituksia, mukaan lukien Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin sekä sitoutuu Naton 360-asteiseen eli koko liittokunnan kattavaan pelotteeseen ja yhteiseen puolustukseen. EU:n puolustusyhteistyön syventäminen säilyy Suomen EU-politiikan prioriteettina ja EU:n puitteissa annetut sitoumukset toteutetaan. Muuta puolustusyhteistyötä kehitetään ottaen huomioon Suomen toteutunut Nato-jäsenyys.

Puolustuskyky perustuu jatkossakin yleiseen asevelvollisuuteen, koko maan puolustamiseen ja korkeaan maanpuolustustahtoon. Puolustusmenot sitoudutaan pitämään Naton tavoitteen mukaisella vähintään kahden prosentin tasolla suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Suomi jatkaa puolustusmateriaali- ja koulutustukea Ukrainalle, ja luovutettu suorituskyky korvataan puolustushallinnolle. Puolustushallinnon Ukraina-tukea ja yhteistyötä suunnitellaan myös pidemmälle aikavälille.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Osana Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta Suomi puolustaa aluettaan ja kansalaisiaan kokonaisuutena puolustuksen periaatteiden mukaisesti kaikkia yhteiskunnan voimavaroja hyödyntäen. Puolustusta ylläpidetään ja kehitetään hallitusohjelman ja puolustusselonteiden mukaisesti vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Puolustusvoimien ensisijaisena tehtävänä on muodostaa ennaltaehkäisevä sotilaallinen pidäke ja tarvittaessa torjua maahamme kohdistuvat hyökkäykset. Puolustusta kehitetään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti yhtenä kokonaisuutena osana liittokunnan yhteistä pelotetta ja puolustusta.

Puolustusta kehitetään nopeutetulla aikataululla muuttuneen toimintaympäristön kasvaneiden vaatimusten mukaisesti. Talousarviossa myönnettävillä mahdollisilla lisäresursseilla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä materiaalsen valmiuden puutteita, lisätään Puolustusvoimien henkilöstömäärää ja nostetaan toiminnan ja valmiuden tasoa.

Puolustusyhteistyöllä vahvistetaan Suomen ja liittokunnan puolustusta keskeisimpien liittolaisten ja kumppanien kanssa kaikissa turvallisuustilanteissa. Suomeen kohdistuvaan laaja-alaiseen vaikuttamiseen varaudutaan yhteistoiminnassa muiden toimijoiden kanssa kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti.

Puolustusministeriön hallinnonalalle asetetut, Puolustusvoimien toimintaan liittyvät seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, joita toteutetaan Pohjois-Atlantin sopimuksen (SopS 18/2023) sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen (SopS 43/2023) mukaisesti:

- Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky ja kyky sotilaallisen voimankäytön torjuntaan
- Turvallinen yhteiskunta sekä varautuminen laaja-alaisen vaikuttamisen torjuntaan
- Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen

3 Tulostavoitteet

Puolustusvoimille asetetaan hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät toiminnalliset tulostavoitteet sekä tulostavoitteet tuotoksille ja laadunhallinnalle ja toiminnalliselle tehokkuudelle.

3.1 Toiminnalliset tulostavoitteet

Puolustusvoimat jatkaa Nato-jäsenyyteen liittyvää sotilaallista yhteensovittamista, jossa korostuu erityisesti yhteisoperaatiokyvyn kehittäminen. Puolustusvoimat valmistautuu toimimaan osana Naton alueellista suunnitelmaa, osallistumaan Naton rauhan ajan tehtäviin ja valmiusvelvoitteisiin. Puolustusjärjestelmän pitkän aikavälin kehittämisen ja Naton puolustussuunnittelun yhteensovittaminen on käynnissä. Naton tavoitteiden mukaisten suorituskykyjen rakentaminen tapahtuu asteittain osana Puolustusvoimien pitkän aikavälin kehittämistä.

Puolustusvoimat kehittää yhteistoimintakykyä Suomen keskeisten liittolaisten ja kumppanien kanssa. Tämä vahvistaa Suomen turvallisuutta ja luo edellytykset toimien koordinoinnille ja yhteensovittamiselle.

Puolustusvoimille asetetut toiminnalliset tulostavoitteet

Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen mahdollistava tilannekuva ja analyysikyky turvallisuusympäristöstä ja siihen vaikuttavista tekijöistä.
Puolustusvoimat on valvonut alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäissyt ja tarvittaessa torjunut alueloukkaukset osana liittokuntaa.
Puolustusvoimilla on valmius ja kyky osana liittokuntaa torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella. Puolustusvoimat osallistuu Naton yhteisen pelotteen ja puolustuksen tehtäviin koko liittokunnan alueella.
Puolustusvoimat on yhteen sovittanut puolustuksen osaksi Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta, osallistunut liittokunnan toimintaan ja toteuttanut Suomelle asetetut velvoitteet, ml. sitoutuminen yhteisen pelotteen ja puolustuksen tehtävien toimeenpanoon koko liittokunnan alueella artikla 5 mukaisesti. Osatavoite: Puolustusvoimat on jatkanut kaikkien puolustushaarojen ja toimintojen integroitumista ja yhteensovittamista osaksi Naton toimintaan. Osatavoite: Puolustusvoimat on osallistunut Naton yhteisen puolustuksen suunnitteluun ja yhteisen pelotteen toimeenpanoon. Osatavoite: Puolustusvoimat on osallistunut Naton puolustussuunnitteluprosessiin (NDPP). Puolustusvoimat integroi Suomelle asetetut sotilaallisten suorituskykyjen kehittämistavoitteet osaksi Puolustusvoimien kehittämisohjelmaa ja suunnittelee niiden implementoinnin Naton ja Suomen välisissä puolustussuunnitteluneuvotteluissa vahvistettujen tavoitesisältöjen sekä aikatauluvaatimusten mukaisesti. Osatavoite: Puolustusvoimat on osallistunut Naton kyberpuolustuksen toteuttamiseen, kyberresilienssin kehittämiseen sekä varautunut tukemaan liittolaisia ja kumppaneita tarvittaessa.
Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä osana liittokuntaa.
Puolustusvoimat on ylläpitänyt toimintavalmiutta osallistua Naton tehtäviin liittokunnan asettamien velvoitteiden ja valmiusvaatimusten mukaisesti.

Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia.
Puolustusvoimilla on kyky määrittää tarpeet muille viranomaisille tarvittavasta tuesta (huomioiden Naton alueellinen suunnitelma) sekä kyky ottaa vastaan muun yhteiskunnan tukea Suomen sotilaalliseksi puolustamiseksi kokonaismaanpuolustuksen periaatteiden mukaisesti.
Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen.
Puolustusvoimat on ylläpitänyt valmiutta osallistua ja on toteuttanut sille osoitetut sotilaalliset kriisinhallintatehtävät sekä kansainvälisen avunantamisen tehtävät ja ulkoministeriölle annettavat konsulipalvelujen tuen tehtävät. (TAE)
Puolustusvoimat osallistuu liittokunnan jäsenenä kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, ml. kansainvälinen harjoitustoiminta, sekä suorituskkyjen kehittäminen ja materiaaliyhteistyö, sisällöllisesti merkittävällä tavalla.

3.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Puolustusvoimien tärkeimmät tuotokset ovat suorituskkyiset joukot ja järjestelmät, joilla toteutetaan lakiin perustuvia tehtäviä. Puolustuskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien toiminnan tason ylläpitäviä resursseja vahvistetaan. Kertausharjoituskoulutettavien reserviläisten määrä on vuonna 2025 noin 26 000 reserviläistä.

Puolustusvoimille asetetut tuotosten ja laadunhallinnan tulostavoitteet

Ennaltaehkäisevä kyky ja valmius toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät on ylläpidetty. (TAE)
Ennakkovaroituskykyä on ylläpidetty turvallisuuspoliittisen ja sotilaallisen päätöksenteon tueksi. (TAE)
Alueellista koskemattomuutta on valvottu. (TAE)
Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla. (TAE)
Alueellinen koskemattomuus on turvattu. (TAE)
Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu. (TAE)
Pyydetty virka-aputehtävät on toteutettu. (TAE)
Puolustusjärjestelmään kohdistuva kybervakoilu ja kybervaikuttaminen on havaittu, torjuttu ja raportoitu. (TAE)
Henkilöstön lisääminen Naton ja muihin kansainvälisiin rakenteisiin on toteutettu. (TAE)
Puolustusvoimat on osallistunut kansainvälisiin tavanomaisiin aseisiin sekä joukkotuhoaseisiin liittyviin asevalvontaprosesseihin ja -järjestelyihin, kansainväliseen asevalvontayhteistyöhön sekä käytännön toimien toimeenpanoon ja kehittämiseen. (TAE)
Uusien sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu. (TAE)
Puolustusvoimat on arvioinut sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden vaikuttavuutta sotilaallisella tasolla kansallisesta ja operaationäkökulmasta.
Suomen Naton ja EU:n nopean toiminnan joukkoihin ilmoittamat joukot on koulutettu ja varustettu, ja Puolustusvoimien valmistelussa huomioidaan Suomen kohtuullinen osuus taakanjaosta. (TAE)

Kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön syventäminen keskeisten kumppanien kanssa painopisteinä yhteistoimintakyky, tilannekuvan muodostaminen, kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen sekä suorituskkyjen rakentamisen ja ylläpidon tukeminen (TAE)
Yhteistoimintakyky osana Natoa (TAE)

Suorituskykyvaatimukset täyttävät, tuotetut sodan ajan joukot arvioidaan Puolustusvoimien sisäisessä prosessissa. Käytettävyyden, materiaalin kunnossapidon ja ampumatarvikkeiden sekä keskeisten hankkeiden kokonaiskuva käydään vuosittain läpi osana talousarvion toimeenpanoa.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

Tuotokset	Toteuma 2023	Arvio 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028
Koulutetut varusmiehet (lkm) (TAE)	19 009	20 700	21 000	21 000	21 000	21 000
Vapaaehtoiseen palvelukseen hakeutuneet naiset (lkm)	1 258	1 320	1 520	1 740	2 000	2 000
Koulutetut vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneet naiset (lkm)	907	1 000	1050	1 100	1 150	1 200
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm) (TAE)	30	28	28	28	28	28
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm) (TAE)	28 229	25 330	25 000	25 000	25 000	25 000
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset /sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%) (TAE)	10,0	10,5	10,0	10,0	10,0	10,0
HN/F35-lentotunnit (lkm) (TAE)	9 011	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
NH90-lentotunnit (lkm) (TAE)	1 881	1 900	2 100	2 100	2 100	2 100
Alusvuorokaudet (lkm) (TAE)	1 254	1 150	1 150	1 150	1 150	1 150

Laadunhallinta	Toteuma 2023	Arvio 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm) (TAE)	2,9	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Koulutuksen laatu ("Arvio omasta tai joukon suorituskvyydestä " 1—5, varusmiesten loppukysely) (TAE)	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1—5, reserviläiskysely) (TAE)	4,2	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

3.3 Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tehokkuuden tärkein mittari on tarkoituksenmukainen organisaatio ja toimintamalli siten, että poikkeusolojen suorituskky kyetään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti asetetuista suorituskkyvaatimuksista tinkimättä.

Puolustuskyyvyn vahvistamiseksi materiaalin kunnossapidon tasoa nostetaan. Lisämateriaalihankinnoilla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä vajeita ja puutteita sekä vastataan Ukrainassa käytävän sodan seurauksena muuttuneisiin toimintaympäristön vaatimuksiin.

Puolustusvoimille asetetut toiminnallisen tehokkuuden tulostavoitteet

Strategisten hankkeiden toimeenpano (TAE)
Materiaalisen valmiuden parantamisen ja suorituskyykyjen oikea-aikaisen rakentumisen varmistaminen (TAE)
Kumppanuuksien ja Puolustuskiinteistöjen palvelujen ja valmiuden varmistaminen kaikissa oloissa kustannustehokkaasti (TAE)
Natoa koskevien asioiden valmistelu-, toteutus- ja raportointiprosessien luominen ja käyttöönotto
Puolustusyhteistyötä koskevien asioiden valmistelun, toteutuksen ja raportoinnin kehittäminen
Digitalisaation, tietoturvallisuuden sekä tiedonhallinnan, tiedon ja datan hyödyntämisen kehittäminen (TAE)
Kyberturvallisuuteen ja -puolustukseen liittyvän tiedonvaihdon ja koordinaation kehittäminen hallinnonalalla ja yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa (TAE)
Puolustusvoimien käytössä olevien alueiden ja tilojen kehittäminen kustannustehokkaasti ja valmiudelliset vaatimukset huomioiden (TAE)
Organisaatioturvallisuuden ja teknisen turvallisuuden voimavarojen varmistaminen ja toiminnan kehittäminen muuttuneessa toimintaympäristössä (TAE)

Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja ja seurantakohteita

	Toteuma 2023	Arvio 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028
Taloudellisuus						
Varusmiespäivän hinta (euroa) (TAE)	49	50	50	50	51	51
Reserviläispäivän hinta (euroa) (TAE)	158	182	183	188	191	188
Henkilötyövuoden hinta (euroa) (TAE)	63 108	65 136	65 409	65 768	66 143	66 348
Tuottavuus						
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%) (TAE)	82	85	85	85	85	85
Pääesikunnan ja puolustushaarojen ja aluetoimistojen esikuntien henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%) (TAE)	13	13	13	13	13	13

Kannattavuus						
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään (TAE)	105	105	105	105	105	105

3.4 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Puolustusvoimat edistää tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ylläpitämällä hallintoyksikkökohtaisia tasa-arvo ja -yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä pitämällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma suunnittelun ja toiminnan yhtenä peruslähtökohtana. Painopisteenä on suunnitelmien jalostaminen toimenpiteiksi.

Puolustusvoimat jatkaa Nato-integraatioprosessissa määriteltyä gender-toimintaa.

Puolustusvoimille asetetut tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät tulostavoitteet

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laatiminen ja käytäntöön vienti Puolustusvoimissa
Osatavoite: Kaikilla Puolustusvoimien hallintoyksiköillä on päivitetty tasa-arvosuunnitelma, joka on viety käytäntöön. Osatavoite: Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa on huomioitu myös valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa. (Valtioneuvosto, 31.08.2023) Osatavoite: Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi ja toteuttamiseksi laadittujen suunnitelmien toimeenpano on toteutettu.
Miesten ja naisten työtyytyväisyydessä havaittujen erojen kaventaminen
Osatavoite: Syyt naisten heikompaan työtyytyväisyyteen on dokumentoidusti kartoitettu, toimenpiteet naisten työtyytyväisyyden edistämiseksi on määritelty ja niiden toimeenpano on aloitettu.

3.5 Kestävä kehitys ja vastuullisuus

Puolustusministeriön hallinnonala jatkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) edistämistä painopisteinä vakaus ja turvallisuus, henkilöstön ja koulutettavien hyvinvointi, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, ympäristövastuullisuus, energia- ja ilmastovastuullinen toiminta sekä elinkaariajattelun ja kiertotalouden tukeminen (*Kestävä kehitys ja vastuullisuus puolustushallinnossa*, PLM 9.2.2022, Vastuullisuusraportti 2022).

Puolustusvoimille asetetut kestävään kehitykseen ja vastuullisuuteen liittyvät tulostavoitteet

Kriisinhallintaan osallistuminen ja koulutettavien määrän ylläpitäminen vähintään nykyisellä tasolla
Osatavoite: Puolustusvoimat on kouluttanut henkilöitä sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin ja osallistunut sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin poliittisten linjausten mukaisesti.
Ympäristövastuullisuutta toteutetaan Puolustusvoimien ympäristöstrategian mukaisesti.
Osatavoite: Puolustusvoimat on toteuttanut ympäristöriskien hallintaa ja haittojen ennaltaehkäisyä Puolustusvoimien ympäristöstrategiassa määritellyin toimenpitein.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä jatketaan ja yhteiskunnan energiamurroksesta aiheutuviin muutoksiin valmistaudutaan Puolustusvoimien Energia- ja ilmasto-ohjelman 2022–2025, puolustusministeriön energia- ja ilmastostrategisen ohjauksen ja valtioneuvoston hiilineutraaliustavoitteen mukaisesti. Osatavoite: Puolustusvoimat on tukenut käyttäjätoimenpitein Puolustustiinteistöjen tavoitteita kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamisessa sekä kiinteistöenergian kokonaiskulutuksen ja päästöjen vähentämisessä. Tavoitteena on, että vuodesta 2010 vuoteen 2025 kiinteistöenergian kokonaiskulutus vähenisi 26,5 % ja CO₂ -päästöt vähenisivät 75 %. Osatavoite: Maa- ja meriliikenteestä aiheutuvien päästöjen vähentämistä on jatkettu siten, että Puolustusvoimien maa- ja meriliikenteen päästövähennystavoitteet toteutuvat 2030 loppuun mennessä.
Puolustushallinnon ilmastomuutokseen sopeutumisen suunnitelman (5.4.2023) toimeenpanoa jatketaan suunnitelman mukaisesti.

3.6 Muita hallitusohjelman tavoitteita

Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa ([Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58](#)) asetetut muut tavoitteet:

1. Hallituskauden alussa laaditaan ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko sekä puolustuselonteko, joissa määritetään myös Suomen Nato-jäsenyyden peruslinjaukset. Puolustuselonteossa määritellään pidemmän aikavälin tavoitteet Suomen puolustukselle Natossa. Puolustuselonteon toimeenpano käynnistetään vuonna 2025. Puolustusvoimat toimeenpanee osaltaan selonteon linjaukset puolustusministeriön ohjauksen mukaisesti. Pääasiallinen ohjauskeino on tulosohtaus.
2. Hallitus varmistaa Puolustusvoimien henkilöstön riittävyyden ja jaksamisen muuttuneessa toimintaympäristössä. Tarvittavaa henkilöstöä lisätään suunnitelmallisesti. Puolustusvoimat päivittää suunnitelman Naton rakenteisiin asetettavista tehtävistä vuosille 2025–2027. Puolustusvoimat raportoi puolustuselonteossa linjatun 500 henkilötyövuoden lisäyksen kohdentamisesta vuosittain puolustusministeriölle.
3. Hallitus saattaa loppuun puolustusvoimien strategiset suorituskykyhankkeet. Hallituskaudella tehdään ensimmäiset päätökset Maavoimien uudistamisesta. Uusien materiaalihankkeiden painopiste tulee olemaan Maavoimissa. Puolustusvoimat jatkaa kansallisen puolustuksen tasapainoista kehittämistä huomioiden kaikkien puolustushaarojen tarpeet pääpainon ollessa meri- ja ilmavoimien strategisten hankkeiden resurssien ja toimeenpanon turvaamisessa sekä Maavoimien uudistamisessa.
4. Suomi jatkaa puolustusmateriaali- ja koulutustukea Ukrainalle, ja luovutettu suorituskyky korvataan puolustushallinnolle. Puolustusvoimat jatkaa materiaali- ja koulutustukea Ukrainalle suunnitelmallisesti poliittisen ohjauksen ja päätösten mukaisesti. Valmistelussa huomioidaan Ukrainan tarpeet, Suomen puolustuskyvyn ylläpito sekä korvaavat hankinnat.
5. Hallituskauden alussa käynnistetään Puolustusvoimien keskeisten ampumatarvikkeiden tuotanto-kapasiteettia ja -järjestelyjä koskeva selvitys. Puolustusvoimat jatkaa toimenpiteitä, joilla kasvatetaan keskeisten ampumatarvikkeiden tuotantokapasiteettia, perustuen syksyllä 2023 annettuun selvitykseen sekä puolustusministeriön ohjaukseen.

6. Hallitus turvaa Suomen ampumaratojen toiminnan ja edistää uusien ampumaratojen perustamista ottaen huomioon alueellisen tarpeen ja arvioiden mahdolliset lainsäädäntötarpeet huomioiden keskeisten maanpuolustus-, reserviläis-, ampumaurheilu-, ja metsästysjärjestöjen sekä viranomaisten tarpeet.

Puolustusvoimat osallistuu hankkeeseen puolustusministeriön ohjauksen mukaisesti huomioiden erityisesti maanpuolustuksen ja reserviläistoiminnan tarpeet.

7. Parannetaan hankkeiden etenemistä Itä-Suomessa tuulivoimarakentamisen selvitysmies Arto Rädyn raportin suositusten mukaisesti ja aluevalvontaa vaarantamatta muun muassa kompensatiolain avulla, kansalaisten oikeusturvasta huolehtien.

Puolustusvoimat osallistuu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa hankkeen toimeenpanon suunnitteluun ja toimeenpanoon varmistaakseen, että maanpuolustuksen tarpeet huomioidaan riittävästi.

4 Voimavarojen hallinta

4.1 Henkilöstövoimavarojen hallinnan tulostavoitteet

Puolustuskyvyn vahvistamiseksi Puolustusvoimien henkilöstömäärää lisätään vuosien 2023–2026 aikana 500 henkilötyövuodella. Sopimusotilaiden määrä vuodesta 2024 alkaen on vuosittain noin 500 henkilötyövuotta. Vapaaehtoista maanpuolustusta tehostetaan osana paikallispuolustuksen kehittämistä ja reservin koulutusta.

Puolustusvoimien sotilaallinen liittoutuminen ja siihen liittyvät valmiusvaatimukset muodostavat merkittävän henkilöstön lisäresurssitarpeen yllä mainitun 500 henkilötyövuoden lisäksi. Lisähenkilöstön määrää tarkastellaan puolustuselontekoprosessissa.

Vuoden 2024 alussa vahvistetussa Työtä Suomen parhaaksi – Valtion henkilöstöstrategia 2030:lla edistetään valtion yhteistä arvopohjaa ja toimintakulttuuria, osaamisen johtamista ja valtion työnantajakuva sekä houkuttelevuutta työnantajana. Puolustusvoimat on laatinut oman henkilöstöstrategiansa 2030+, joka on suunnattu sekä palkatulle henkilöstölle että asevelvollisille.

Yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittäneen parlamentaarisen komitean mietinnössä kuvataan tavoitetiloja, jotka antavat perusteita kehittämiselle ja päätöksenteolle.

Puolustusvoimille asetetut henkilöstövoimavarojen hallinnan tulostavoitteet:

Puolustusvoimien henkilöstö

Henkilöstövoimavaroja on keskitetty toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin. (TAE)
Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä on huomioitu valmiuden, kansainvälisen yhteistoiminnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan asettamat vaatimukset kansallisesti sekä osana liittokuntaa. (TAE)
Henkilöstön toimintakykyä sekä työkykyä ja -hyvinvointia on kehitetty. (TAE)
Puolustusvoimat suunnittelee ja toimeenpanee valtion henkilöstöstrategiaa toteuttavia toimenpiteitä omat henkilöstöpoliittiset tavoitteensa ja toimintaympäristönsä huomioiden. (TAE)
Osatavoite: Puolustusvoimat vahvistaa myönteistä työnantajakuva monikanavaisesti.

Asevelvollisuus¹

Sodan ajan joukkojen vahvuutta on ylläpidetty 280 000:ssa. (TAE)
Varusmiespalveluksen kehittämistä on jatkettu parlamentaarisen työryhmän tavoitetilan mukaisesti.
Maanpuolustustahtoa on tuettu asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kehittämällä vapaaehtoisen maanpuolustuksen osallistumismahdollisuuksia, kansalaisille suunnattavilla yleisötapahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää. (TAE)
Kokonaispoistumaa on pienennetty kehittämällä kutsuntajärjestelmää ja varusmiespalvelusta.

¹ Puolustusvoimien palkatun henkilöstön lisäksi henkilöstövoimavaroihin sisällytetään asevelvolliset ja vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus.

Naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin hakeutumista sekä suorittamista on edistetty.
Asevelvollisten erityisosaamista pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään tehokkaammin koulutuksessa ja sodanajan sijoituksissa.
Reserviläisten osaamista hyödynnetään nykyistä paremmin sodan ajan tehtävissä, sodan ajan joukkojen koulutuksen suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa sekä kouluttajatehtävissä.
Asevelvollisten käyttö Naton eri toiminnoissa ja tehtävissä on selvitetty.

Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus

Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus on toteutettu voimassaolevan lainsäädännön ja puolustusselonteossa linjatun tavoitetilan mukaisesti. (TAE)
Vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta on uudistettu vastaamaan kehittyvän paikallispuolustuksen tarpeita. (TAE)

Henkilöstövoimavarojen hallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

	Toteuma 2023	Arvio 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028
Henkilötyövuosimäärä (htv) ml. sopimussotilaat mom. 27.10.01 (TAE)	12 921	12 988	13 276	13 422	13 420	13 654
Sopimussotilaiden henkilötyövuosimäärä (TAE)	469	500	500	500	500	500
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi) (TAE)	7,0	alle 8,0	alle 8,0	alle 8,0	alle 8,0	alle 8,0
Kokonaistyötyytyväisyys (työyhteisökysely, 1—5) (TAE)	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1

4.2 Rahoitus

Eduskunta on myöntänyt tarvittavat määrärahat ja tilausvaltuudet tulossopimuksessa asetettujen tulostavoitteiden saavuttamiseksi. Puolustusministeriö on vahvistanut osaltaan vuoden 2025 talousarvion tilijaottelun valtion talousarviosta annetun asetuksen (1992/1243) 11–12 pykälien edellyttämällä tavalla. Jatkovuosien toiminnan suunnittelu perustuu keväällä 2025 päivitettävään julkisen talouden suunnitelmaan.

Puolustusministeriön hallinnonalan määrärahat

Päälukokka 27 (1 000 euroa)	2023 TP	2024 TA+LTA	2025 TA	2026 Kehys ¹⁾	2027 Kehys ¹⁾	2028 Kehys ¹⁾
27.01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	459 940	522 980	563 739	617 767 ²⁾	800 868 ²⁾	631 064 ²⁾
27.01.01 Puolustusministeriön toimintamenot	18 323	17 453	18 668	18 231	18 231	18 231
27.01.21 Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	2 216	2 875	0	0	0	0
27.01.29 Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	420 336	450 085	514 763	594 040	777 132	607 328

27.01.66 Jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	19 065	52 567	30 308	27 196	27 205	27 205
27.10. Sotilaallinen maanpuolustus	4 531 310	4 954 903	5 880 242	5 414 208	5 412 074	5 278 123
27.10.01 Puolustusvoimien toimintamenot	2 266 674	2 457 669	2 543 209	2 434 010	2 435 410	2 435 410
27.10.18 Puolustusmateriaalihankinnat	1 084 211	1 421 097	1 473 584	1 462 909	1 480 375	1 144 424
27.10.19 Monitoimihävittäjien hankinta	1 172 495	1 066 342	1 852 774	1 508 374	1 487 374	1 689 374
27.10.50 Maanpuolustus- ja veteraani-järjestöjen toiminnan tukeminen	7 930	9 795	10 675	8 915	8 915	8 915
27.30. Sotilaallinen kriisinhallinta	74 929	62 286	64 930	70 005	70 005	70 005
27.30.20 Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot	74 928	62 276	64 920	69 995	69 995	69 995
27.30.95 Kurssivaihtelut	1	10	10	10	10	10
PL 27 YHTEENSÄ	5 066 179	5 540 169	6 508 911	6 101 980	6 282 947	5 979 192

- 1) Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2025–2028 (25.4.2024).
2) Luvussa on huomioitu hallinnonalalle kohdennettu toimintameno- ja säästö (momentti 27.01.28).

Sotilaallisen maanpuolustuksen menot (pl. ALV)

	2023 toteutuma		2024 varsinainen talousarvio		2025 arvio	
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%
Materiaalisen valmiuden menot (pl. F-35, Laivue 2020)	1 475	45,2	1 997	54,4	1 801	46,8
Puolustusmateriaalihankinnat	985		1 303		1 293	
Toimintamenorahoituksella tapahtuva joukkojen varustaminen (pl. palkat)	21		45		20	
Materiaalin kunnossapito (pl. palkat)	469		649		488	
Kiinteät henkilöstömenot	815	25,0	847	23,1	869	22,6
Kiinteistömenot	303	9,3	307	8,4	348	9,0
Muut sotilaallisen maanpuolustuksen menot	667	20,5	518	14,1	828	21,6
Yhteensä (pl. F-35, Laivue 2020)	3 260	100	3 669	100	3 846	100
Monitoimihävittäjien hankinta (F-35)	1 172		1 502		1 853	
Laivue 2020 -hankinta	99		242		181	
YHTEENSÄ	4 531		5 413		5 880	

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 arvio
	milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa
Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (Ulkoministeriö)	46,0	53,1	53,1
Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (Puolustusministeriö)	74,9	66,1	64,9
YHTEENSÄ	120,9	119,2	118,0

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Valtion talousarviolla hallinnonalalle kohdennettavien resurssien osalta sopimus on voimassa vuoden 2025 loppuun. Sopimuksen sisällöstä ja mahdollisista muutoksista sovitaan vuosittain tulosneuvottelussa, jossa käsitellään keskeiset toimintaan ja resurssienkäyttöön sekä tulossopimuksen sisältöön vaikuttavat asiat.

Puolustusvoimat raportoi toiminnan tuloksellisuudesta ja voimavarojen käytöstä liitteen mukaisesti. Puolustusministeriö voi edellyttää Puolustusvoimien raportoivan vuotta 2025 koskevista erikseen sovittavista asiakokonaisuuksista, mukaan lukien eduskunnan ja sen valiokuntien tai Valtiontalouden tarkastusviraston pyytämät selvitykset.

Paikka ja päiväys

Puolustusministeri

Puolustusvoimain komentaja